

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОГО ПРОФІЛЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Калічак Ю. Л.

ВСТУП

На сучасному етапі функціонування суспільства умови воєнного стану внесли кардинальні зміни у різні сфери його життя, зокрема й освітню галузь. Радикальні трансформації відчула на собі і її початкова ланка – система дошкільної освіти.

Нині значна кількість закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) тимчасово призупинила свою діяльність через часткове руйнування чи суттєві пошкодження, деякі ЗДО здійснюють освітній процес дистанційно, окремі – надають посильну психологічну допомогу сім'ям тощо. Як ніколи, зараз потрібна повна консолідація всіх зусиль щодо прийняття і реалізації оперативних рішень у роботі ЗДО в період воєнного часу, надання належної психологічної підтримки дітям, педагогам, батькам, за необхідності – організації дистанційної роботи, а також забезпечення освітнього процесу дітей дошкільного віку, котрі перебувають за кордоном, різнобічна інформаційна підтримка педагогів.

Дошкільна освіта, як фундамент особистісного розвитку дитини, швидко реагуючи на нові виклики та реалії, вибудовує динамічну та гнучку організаційно-методичну систему організації освітнього процесу, котра базується на ідеї гуманної педагогіки, теорії природовідповідності, ідеї солідарної відповідальності держави, громади, родини вихованців, педагогів закладів дошкільного профілю¹. Військові реалії негативно вплинули на всю територію України, внесли зміни в усталені освітні системні процеси. Під особливою загрозою опинилося забезпечення базової потреби дитини – безпеки. Практично щодня лунає повітряна тривога, здійснюються ворогом безперервні обстріли, що призводить до часткового призупиння освітнього процесу².

---

¹ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

² Калічак Ю. Л., Фідик Д. Т. Специфіка використання інформаційних технологій у системі дошкільної освіти. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 6 жовтня 2023 р.): у 2 ч. Ізмаїл: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 20–21.

Важливими сегментами професійної діяльності різноманітних психологічних служб є здійснення фахового психологічного супроводу і ефективного консультивання, робота безперервно функціонуючого консультаційного пункту з питань реалізації результативної психологічної підтримки вихователям і батькам у важких умовах повсякденного життя.

Сучасні невтішні реалії внесли свої корективи щодо нормального функціонування ЗДО, котрі почали виконувати роль основного осередку психолого-педагогічної підтримки дітей дошкільного віку, адже педагогічні колективи продовжують надавати якісні освітні послуги у непростих, а навіть подекуди форс-мажорних обставинах.

Закономірно, що у таких умовах зазнало суттєвих змін відношення до фахової підготовки озброєного глибокими знаннями і конкурентоздатного професіонала, котрий би відповідав високим вимогам сьогодення та був готовий до процесу неперервного підвищення кваліфікації в галузі розвитку цифрової компетентності (засвоєння навичок цифрової грамотності, захист власного цифрового профілю, вміле використання безпечних інтернет-джерел, опанування навичками цифрової безпеки, самостійне створення професійного інформаційного контенту тощо³. Теперішній вихователь ЗДО повинен безперешкодно використовувати сучасні цифрові технології і ресурси, оперативно орієнтуватися в інформаційному просторі, професійно застосовувати інформаційні технології та електронні освітні ресурси у царині професійної діяльності.

Навчання студентів спеціальності «Дошкільна освіта» передбачає конкретні освітні компоненти, що зорієнтовані на готовність до організації дистанційної роботи у ЗДО, надання професійної психологічної допомоги всім учасникам освітнього процесу у буденних і надзвичайних ситуаціях, результативну виховну роботу з дитиною дошкільного віку, котра пережила втрату близьких і родичів, організацію дієвого зворотнього зв'язку з усіма учасниками освітнього процесу під час війни⁴.

В сучасних надскладних умовах війни значно зростає роль системи комунікації з дітьми, їхніми родичами, сім'ями, вихователями,

---

³ Калічак Ю. Л., Дрогомирська Н. Т. Роль інформаційних технологій у формуванні здоров'язбережувальних компетентностей фахівців дошкільного профілю. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 375–379.

⁴ Таран І. Б. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник з дисципліни «Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті». Інститут проблем виховання НАПН України. Бердянськ: Видавець Ткачук А.В., 2015. 155 с.

результативна й ефективна діяльність яких уможливило передачу достовірної адресної інформації, отримання реального зворотнього зв'язку, обов'язкове врахування різноаспектних складових організації освітнього процесу в ЗДО⁵.

Успішна комунікація у ЗДО з усіма учасниками освітнього процесу може існувати лише за допомогою роботи часто поновлюваного електронного сайту закладу, котрий є надзвичайно важливим ресурсом, що забезпечує взаємодію педагогічних працівників, батьків, дітей.

Технічні можливості сайту уможливають створення банку освітніх контентів, постійне оновлення й поповнення інформаційного наповнення сайту, використання ресурсів онлайн-освіти, інформування, консультування, надання додаткових каналів зворотнього зв'язку тощо.

Суттєвою підвищується та вдосконалюється ознайомлення та опанування різноманітними інформаційними сервісами та комунікаційними інструментами. На сьогодні основними формами онлайн-комунікації вважаються такі:

- відео конференція;
- форум;
- чат;
- блог;
- електронна пошта;
- анкетування;
- соціальні мережі;
- служби обміну миттєвими повідомленнями;
- різноманітні мобільні застосунки, котрі уможливають створення закритих груп, спільнот, чатів, спільні обговорення актуальних тем, завдань, проблем, інформації загалом⁶.

Ефективність комунікації між батьками та педагогічними працівниками залежить від оптимально обраних каналів комунікації з метою виконання кожного конкретного завдання.

Загалом педагогічний процес у ЗДО під час військового стану диктує нагальну необхідність переосмислення та переорієнтації організаційно-методичної роботи за такими напрямками функціонування дошкільної освіти України:

---

⁵ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7th International scientific and practical conference "Innovative areas of solving problems of science and practice" (November 08–11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

⁶ Кремьень В. Г., Биков В. Ю. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2014. Випуск 37. С. 3–15.

- діджиталізація або використання додаткового цифрового ресурсу задля організації дистанційного, змішаного чи очного формату навчально-пізнавальної діяльності у закладах дошкільної освіти;
- максимальний застосунок веб-ресурсів ЗДО (розміщення методичних кейсів, створення й поповнення банків розвивальних ігор для дітей дошкільного віку, відео-заняття, описи та алгоритми проведення дослідів та експериментів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей;
- організація роботи з батьками на основі партнерської взаємодії, адресне консультування та просвіта батьків, моніторинг їхніх потреб і запитів отримання освітніх послуг задля подальшого проєктування індивідуальної освітньої траєкторії дітей дошкільного віку в період війни;
- створення умов для професійного розвитку педагогічних працівників, зокрема організації дистанційної та змішаної форми освітнього процесу, психолого-педагогічного супроводу дітей та членів їхніх родин в умовах війни тощо;
- застосування ефективних каналів комунікації з батьками та педагогічними працівниками; спостереження за психологічним та емоційним станом дитини, фіксація випадків регресивного стану;
- проведення рухливих ігор, фізичних вправ, залучення практичного психолога тощо; зміна програм підготовки вихователів, керівників ЗДО відповідно до нових реалій⁷.

1. Передумови використання інформаційних технологій у системі дошкільної освіти

Широкомасштабна інформатизація сучасного життя, створення глобального інформаційного простору й повсякчасне використання комп'ютерних технологій актуалізує необхідність формування у дитини дошкільного віку інноваційного мислення та інформаційної культури, як фундаменту подальшої інформатизації всього суспільства.

Активізація процесу використання інформаційних технологій в дошкільній освіті зумовлює необхідність підготовки конкурентоздатних і компетентних фахівців дошкільного профілю.

Детальний аналіз сучасних педагогічних досліджень у системі професійної підготовки вихователя закладу дошкільної освіти на сучасному етапі, зокрема з питань інформаційно-комунікативної

---

⁷ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

компетентності, дає підстави стверджувати про його надзвичайну складність і багатоаспектність.

Інформатизація будь-якої системи освіти безкомпромісно потребує впровадження нових технологій, елементів, котрі відчутно підвищують ефективність і результативність праці, навчання та швидкий доступ і миттєве отримання інформації. Одним із найважливіших компонентів інформатизації є автоматизація, котра досить ефективно вдосконалює комфортний сервіс у пошуку інформації⁸.

Інформаційно-комунікаційна компетентність вихователя полягає у спроможності професійного застосування різноманітних інформаційних систем упродовж процесу едукації, реалізації різноманітних форм методичної та дослідницької діяльності, здійснення власної неперервної самоосвіти і здатності самостійно формулювати педагогічні завдання, здійснювати результативний пошук оптимальних способів їх розв'язання за умови оптимального застосування ресурсів ІКТ⁹.

Необхідність інформатизації освіти є очевидною і розглядається в сучасних умовах як безальтернативна й обов'язкова умова створення інформаційного суспільства. Її кінцевою метою є глобальна раціоналізація інтелектуальної діяльності за рахунок використання нових інформаційних технологій, ефективне використання усіх можливостей штучного інтелекту з метою досягнення найоптимальнішого з усіх можливих варіантів результату. Інформатизація освіти також відіграє роль важливого чинника, котрий сприяє успішній реалізації державної політики у сфері вищої освіти¹⁰.

Сучасний педагог дошкільного профілю повинен не тільки засвоїти знання у сфері інформаційних технологій, що складають перелік різноманітних курсів з інформатики, але й вміло використовувати новітні технології у своїй професійній діяльності. Серед першочергових завдань фахової підготовки педагогів-дошкільників у сфері інформатизації освіти зосередимо увагу на таких:

- ознайомлення з позитивними і негативними аспектами застосування інформаційних технологій в системі дошкільної освіти;
- формування елементарних уявлення щодо ролі та місця інформатизації освіти в сучасному інформаційному суспільстві, про

---

⁸ Калічак Ю. Л., Дрогомирецька Н. Т. Роль інформаційних технологій у формуванні здоров'язбережувальних компетентностей фахівців дошкільного профілю. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 375–379.

⁹ Там само.

¹⁰ Лебедева М. В. Що таке ІКТ–компетентність студентів педагогічного університету і як її формувати. *Інформатика та освіта*. 2004. № 3. С. 96–100.

видовий склад і сфери ефективного використання засобів інформатизації освіти, технологій обробки, зберігання і передачі інформації;

– ознайомлення із основними методами інформатизації, котрі є вкрай необхідними в процесі успішної реалізації освітнього процесу, контролю й адекватного оцінювання результатів навчання, здійснення позанавчальної, науково-дослідницької та організаційно-управлінської діяльності закладів освіти;

– формування практичних знань щодо вимог, котрі ставляться до засобів інформатизації освіти, про основні принципи належної оцінки їх якості, навчання педагогів ЗДО стратегії оптимального використання засобів інформатизації у сфері освіти;

– використання додаткових можливостей пояснення тим, хто навчається, важливого значення запровадження на практиці інформаційних технологій у сучасному світі¹¹.

Використання інформаційних технологій вихователем в умовах ЗДО матиме високий рівень ефективності за умов дотримання таких його компонентів:

1) чітке усвідомлення цілей діяльності вихователя та активізації пізнавальної діяльності під час навчання у ЗВО;

2) наявність системи знань, успішне опанування фактів, наукової проблематику тощо;

3) вдало засвоєно основні механізми застосування ІКТ під час самостійної роботи, практичних занять та педагогічної практики;

4) існує чітке розуміння щодо необхідності постійної орієнтації на стабільне підвищення об'єктивності та надійності якості навчання;

5) різноманітні інформаційні програми успішно опановані та можуть безперешкодно використовуватись¹².

Серед основних існуючих проблем успішного засвоєння основ функціонування основних елементів ІКТ, котрі супроводжують функціонування сучасної дошкільної освіти, підкреслимо лише найсуттєвіші, на наш погляд:

---

¹¹ Калічак Ю. Л., Дрогомирецька Н. Т. Роль інформаційних технологій у формуванні здоров'язбережувальних компетентностей фахівців дошкільного профілю. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 375–379.

¹² Калічак Ю. Л., Дрогомирецька Н. Т. Роль інформаційних технологій у формуванні здоров'язбережувальних компетентностей фахівців дошкільного профілю. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 375–379.

- забезпечення необхідних умов реалізації належної підготовки майбутніх вихователів до результативного використання різноманітних інформаційних технологій у системі дошкільної освіти;
- напрацювання дієвих механізмів використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти;
- відсутність фінансових чи матеріальних важелів впливу на процес підвищення рівня професійної майстерності, інформаційної культури вихователя тощо¹³.

2. Формуванні здоров'язбережувальних компетентностей майбутніх вихователів засобами інформаційних технологій

Сучасні умови глобалізації та діджиталізації сучасного українського суспільства неабияк загострили актуальну проблему сфери дошкільної освіти – створення необхідних умов задля формування здорової особистості дитини дошкільного віку. Необхідність опанування здоров'язбережувальними компетентностями вихователем закладу дошкільної освіти засобами використання доступних інформаційних ресурсів задля забезпечення функціонування надійного інформаційного простору є на сьогодні надзвичайно актуальним викликом у сучасних реаліях підготовки фахівця дошкільного профілю.

Пандемія Covid-19 в Україні, дистанційне навчання в умовах війни негативно вплинули на процес прогресивних змін у сфері освіти, зокрема дошкільної. Разом з тим непрості умови здійснення освітнього процесу уможливили широке використання новітніх та інноваційних методів, засобів і форм навчання, що дають можливість успішно застосовувати всі наявні потенційні можливості комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Сучасний освітній процес передбачає, зокрема, наполегливу інтенсивну самостійну роботу студента, котрий обирає для себе місце едукатії, індивідуальний розклад, інструментарій засобів навчання за допомогою інформаційних технологій.

Модернізація професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО відбувається в ракурсі загальної стратегії освітньої політики України на сучасному етапі, має на меті досягнення високого рівня сучасної якості освіти, обов'язкове врахування соціального замовлення.

Формування здоров'язбережувальної компетентності студентів у сучасному освітньому просторі продиктоване відчутним погіршенням стану здоров'я, несприятливими соціально-економічними умовами, складністю екологічної ситуації, досить низьким рівнем культури,

---

¹³ Там само.

значною інтенсифікацією процесу навчання, неналежній увазі до фізичного розвитку тощо¹⁴.

Основним завданням вишів є збереження і розвиток інтелектуального і фізичного потенціалу нації засобами фізичної активності. Відтак завданням здоров'язбержувальних технологій вважаємо створення відповідних умов задля покращення стану здоров'я, формування мотиваційно-ціннісних передумов щодо повної реалізації наявного духовного, фізичного, психічного потенціалу, опанування знань про здоров'я і здоровий спосіб життя, розвиток умінь та навичок самостійної оцінки здоров'я, виховання відповідальності за стиль поведінки стосовно власного здоров'я. Вирішення зазначених завдань уможливить наявність необхідних компетентностей і дотримання здорового способу життя.

Фізичне виховання студентів має спрямовуватися на високі показники здоров'я, рівень фізичної підготовки, дані індивідуальних психолого-педагогічних особливостей. Комплексну оцінку фізичного стану студента забезпечує облік і аналіз антропометричних даних, показників фізичної підготовки і працездатності. Задля цього на кожного студента складається індивідуальна карта здоров'я¹⁵.

Найбільш ефективними здоров'язбержувальними технологіями є такі, що забезпечують поступовість і безперервність фізичного навантаження, цілеспрямованість засобів оздоровчого тренування, ритмічності застосування засобів різної спрямованості, збільшення рухової активності та систематичне виконання спеціальних комплексів фізичних вправ.

Здоров'язбержувальний супровід освітнього процесу включає взаємозв'язок валеологічної освіти і фізичного виховання, раціонального харчування, психологічної та соціальної допомоги. Діяльність закладів освіти зі збереження та зміцнення здоров'я студентів є ефективною за умови реалізації здоров'язбержувальних технологій (сукупності програм, прийомів, методів організації освітнього процесу, спрямованих на зміцнення і збереження здоров'я молоді; якісна характеристика

---

¹⁴Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7th International scientific and practical conference "Innovative areas of solving problems of science and practice" (November 08–11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

¹⁵Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7th International scientific and practical conference "Innovative areas of solving problems of science and practice" (November 08–11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

педагогічних технологій за критеріями їх впливу на здоров'я студентів і викладачів)¹⁶.

Для успішного функціонування у ЗВО можна запропонувати такі здоров'язбережувальні технології:

- фізкультурно-оздоровчі (сучасні фітнес-програми, різноманітні спортивні й рухливі ігри, загартування організму та масаж);
- медико-гігієнічні (раціональне харчування, вітамінізація тощо), здоров'язбережувальні освітні технології (інноваційні технології організації освітнього процесу);
- технології організації пізнавальної діяльності студентів¹⁷.

Головними напрямками здоров'язбережувальних технологій вважаємо: створення сприятливого освітнього середовища; врахування індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей студентів; гармонійне поєднання традиційних технологій навчання з принципами і методами здоров'язбереження студентської молоді; технології навчання здоров'я та здорового способу життя, формування здорової нації; проведення комплексу оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів¹⁸.

Сьогодні важливим і перспективним є завдання збереження, зміцнення здоров'я студентів за допомогою організації і здійснення особистісно орієнтованого педагогічного процесу з урахуванням основних валеологічних принципів, а також виховання відповідального ставлення до власного здоров'я як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності¹⁹.

Основні напрями реалізації ідей розвитку здоров'язбережувальних технологій вважаємо такі: орієнтація викладачів на формування здоров'язбережувальної компетентності студентів; здійснення взаємозв'язку інтелектуального, фізичного та морального виховання в освітньому процесі ЗВО; наукові дослідження використання здоров'язбережувальних технологій і впровадження інноваційного досвіду роботи вищих закладів освіти Європи.

Заходи, покликані оздоровлювати та зміцнювати тіло, однозначно сприяють формуванню культури особистості, адже культура інтелекту

---

¹⁶ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти, технологій і суспільсь

¹⁷ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7th International scientific and practical conference "Innovative areas of solving problems of science and practice" (November 08–11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

¹⁸ Там само.

¹⁹ Там само.

зкладається лише на основі фізично здорового дитячого організму, з обов'язковим урахуванням його індивідуальних можливостей²⁰. Звідси виникає потреба в удосконаленні системи фізичного розвитку в закладах дошкільної освіти. Відтак є необхідність у такій системі фізичного розвитку, основним завданням котрої б стало оздоровлення дітей засобами використання інструментарію традиційної і нетрадиційної фізичної культури за умови врахування індивідуальних особливостей кожної дитини, бо здоров'я є необхідною умовою розвитку та підготовки дитини до життя²¹.

Будь-які педагогічні інновації у галузі фізичного розвитку потребують наукове підґрунтя, теоретичного осмислення, наявність усталеного алгоритму діяльності задля використання інноваційних технологій не для зовнішнього ефекту та відповідності сучасним вимогам, а для поліпшення здоров'я чи вдосконалення фізичного розвитку дитини. Лише професійна компетентність є найважливішим інструментом у реалізації будь-якого педагогічного впливу з обов'язковим врахуванням вже набутого досвіду фізичного виховання дітей дошкільного віку, врахуванням сучасних вимог, матеріально-технічних умов ЗДО, родини та інших об'єктивних факторів. Педагогічні інновації у галузі фізичного розвитку дітей дошкільного віку передбачають певну внутрішню систему і органічну імплементацію в освітню систему закладу дошкільної освіти, в котрому фізична культура займає чільне місце²².

Оздоровча спрямованість фізичного розвитку дітей дошкільного віку є інноваційним напрямом функціонування сучасної дошкільної освіти. Вона передбачає важливість здоров'я в усіх формах роботи з дітьми. Доцільність проведення будь-якого педагогічного проекту, заходу, впливу має розглядатися з позиції здоров'я дитини. Здоров'язбережувальний аспект діяльності ЗДО передбачає наявність таких компонентів:

- застосування психогігієнічного арсеналу засобів і методів;
- запровадження власної оригінальної системи загартування дітей;
- забезпечення умов для оздоровчих режимів²³.

---

²⁰ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в умовах закладу дошкільної освіти. The 3th International scientific and practical conference "Theoretical aspects of education development" (January 24–27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 347–351.

²¹ Там само.

²² Там само.

²³ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в умовах закладу дошкільної освіти. The 3th International scientific and practical conference

Науково-методичною базою створення здоров'язбережувального середовища вважаються засоби фізичної культури задля збереження та зміцнення здоров'я дітей, котрі демонструють функціональні можливості кожного з них, котрий впливає на організм дитини загалом, здійснюючи при цьому свій специфічний вплив на певну систему чи орган у поєднанні з оздоровчими силами природи та гігієнічними факторами²⁴.

Здоров'язбережувальна технологія є специфічним способом результативного функціонування конкретного педагогічного проекту, фундаментом ефективної фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми, своєрідною конкретизацією методики, змістовою технікою реалізації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми; системним педагогічним процесом, спрямованим на реалізацію абсолютно передбачуваних індивідуальних показників здоров'я, фізичного, рухового, загального розвитку дітей, а також здійснюваних на конкретних алгоритмах діяльності. Разом з тим технологія реалізації фізичного розвитку не заперечує активного пошуку варіантів її вдосконалення з урахуванням індивідуальних особливостей дошкільників, потреб родини, конкретних умов ЗДО.

Характерною рисою технології є конкретизація точних, наперед прогнозованих результатів, що обмежуються певним часовим періодом. Якісним показником фізичного розвитку є здоров'я дітей, їх руховий розвиток. Технологія регламентує точний і визначений опис цих показників, наявність певного інструментарію діагностування конкретної якості у процесі об'єктивного контролю її сформованості; визначення інтенсивності діагностованої якості завдяки моніторингу здоров'я, фізичного, рухового розвитку дітей²⁵.

Категорія «здоров'язбережувальна технологія» є синонімом поняття «система фізкультурно-оздоровчої роботи», проте передбачає ширше коло задіяних складових, зокрема такого важливого її компоненту, як діагностика та прогнозування здоров'я, рухового розвитку дітей дошкільного віку. Проблема діагностики є найважливішою в дошкільній освіті, адже виховання неможливе без всебічного вивчення дошкільника. Цілком закономірною вважаємо обов'язкову вимогу до професійної діяльності вихователя – вміння різнобічно вивчати дитину.

“Theoretical aspects of education development” (January 24–27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 347–351.

²⁴ Там само.

²⁵ Таран І. Б. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник з дисципліни «Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті». Інститут проблем виховання НАПН України. Бердянськ : Видавець Ткачук А. В., 2015. 155 с.

Для оцінки актуального фізичного стану дитини та створення програми перспективного розвитку життєво необхідних рухових умінь і навичок фахівець дошкільного профілю повинен досконало опанувати різноманітні методи діагностики. Інформація про фізичний стан дитини, про її руховий досвід необхідна вихователям задля належної організації процесу фізичного розвитку, побудови раціонального режиму дня, застосування нетрадиційних засобів оздоровлення, визначення найбільш оптимальних фізичних та інтелектуальних навантажень²⁶.

Вміло здійснена діагностика диктує завдання, зміст і методи фізичного розвитку, справедливо оцінює їх адекватність. Педагогічна діагностика передбачає формулювання мети, з'ясування критеріїв, відбір системи необхідних методів, процес безпосереднього здійснення діагностики, об'єктивний аналіз отриманих результатів, визначення рівнів розвитку, фіксацію результатів діагностування. Критерії оцінки та конкретні методики їх отримання здійснюються у системі, забезпечують об'єктивність аналізу, простоту і зручність використання у практичній діяльності педагога²⁷.

Найбільш досконалими є методики оцінки фізичного розвитку, фізичної підготовленості, фізичної працездатності. Проте в умовах особистісно зорієнтованого виховання виникла необхідність їх перегляду. Вони мають орієнтуватися на середні показники, а не індивідуальні оцінки з урахуванням особливостей здоров'я і розвитку дітей. Подібні методики повинні об'єднуватися в систему, котра б уможливила комплексну оцінку динаміки розвитку дітей.

Діагностику рівня і темпів рухового розвитку дошкільників є цілісним процесом, котрий поєднується із навчанням дітей рухових умінь та навичок, формуванням рухових якостей, а не одноразовим, тимчасовим заходом. Корекція процесів зміцнення здоров'я дітей, покращення фізичного розвитку, рухової підготовленості проводиться на основі отриманих на початку навчального року діагностичних даних. Вона може здійснюватися індивідуально чи в підгрупах щодня та займає належне місце у режимі дня дитячого садка. Пріоритетні напрями корекційної роботи визначаються результатами діагностики.

---

²⁶ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в умовах закладу дошкільної освіти. The 3th International scientific and practical conference "Theoretical aspects of education development" (January 24–27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 347–351.

²⁷ Таран І. Б. Визначення рівнів сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності у студентів дошкільного фаху ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст». *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. збірник наукових праць. Київський університет ім. Б. Грінченка. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. № 23 С. 105–113.

Отже, процес діагностування рухового розвитку дітей дошкільного віку використовується з метою:

- оцінки вихідного стану організму дитини з тим, щоб визначити зону найближчого розвитку її актуального стану здоров'я;
- створення умов для нарощування фундаментальних можливостей систем і органів, розвитку життєво важливих рухових умінь;
- побудови раціонального режиму дня й підбору відповідних загартовувальних процедур;
- забезпечення оптимальних фізичних й інтелектуальних навантажень у руховій чи навчальній діяльності²⁸.

Таким чином, реалізація оздоровчих технологій у ЗДО передбачає теоретичне обґрунтування і практичне застосування діагностики здоров'я і розвитку дітей, критеріїв оцінок кінцевого результату педагогічної діяльності, а також інших її елементів (оздоровчо-розвивального середовища, системи здорового способу життя, співпраці з родинами тощо).

Культура здоров'я у системі освіти загалом передбачає отримання відповідних знань про збереження та зміцнення здоров'я, здійснення цілого комплексу індивідуальних заходів, котрі спрямовані на поліпшення його кількісних характеристик і вдосконалення функціонального стану організму дитини дошкільного віку²⁹.

Висока якість професійної підготовки у закладах вищої педагогічної освіти передбачає усталений обсяг засвоєння необхідних базових знань, належний рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності студентів – майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Сучасні надскладні виклики диктують нові запити та вимоги суспільства до необхідності формування високого рівня здоров'язбережувальної компетентності як педагогів, так і студентства. Наслідком такої реальності є напрацювання цілої низки педагогічних технологій, котрі спрямовані на оптимізацію системи здоров'язбереження дошкільників, необхідність створення здоров'язбережувального середовища у кожному закладі освіти³⁰.

---

²⁸ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в умовах закладу дошкільної освіти. The 3th International scientific and practical conference "Theoretical aspects of education development" (January 24–27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 347–351.

²⁹ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

³⁰ Там само.

Узагальнюючи різноманітні тлумачення категорії, вважаємо, що «здоров'язбережувальна компетентність» є інтегративною якістю особистості, котра передбачає «сукупність знань про здоров'я людини, про здоровий спосіб життя, формування внутрішньої мотивації на здоров'язбережувальну спрямованість щодо власного організму, потреби в опануванні способів збереження здоров'я, що орієнтована на самопізнання та самореалізацію, засвоєння певної сукупності знань про здоров'я як найважливішу цінність життя, на засвоєння вмій і навичок аналізувати, оцінювати, контролювати свою активність зі здоров'язбереження, розвитку особистісних якостей через систему заходів, що враховує найважливіші характеристики освітнього середовища з точки зору його впливу на актуалізацію суб'єктності студента для збереження та зміцнення свого здоров'я»³¹.

Задля досягнення успішного результату процесу формування здоров'язбережувальних компетентностей студентів-дошкільників надзвичайно актуальним є здійснення якісних освітніх послуг на підставі активного використання результатів сучасних наукових досліджень, тобто інноваційних технологій тощо.

Теоретичний фундамент (наявність великої кількості монографій, підручників, навчально-методичних посібників, онлайн ресурсів абсолютно не гарантує наявності високого рівня сформованості здоров'язбережувальних компетентностей у сучасних фахівців і тих, хто прагне ними стати.

Сучасні реалії швидкоплинно змінюються через невинне настання епохи інформаційних технологій. Впровадження різноманітних елементів діджиталізації уможливило багатократне поширення доступу до мережі Інтернет практично в будь-якому місці світу, при чому потреба в його більшому використанні лише зростає. Інтернет органічно вписався практично в усі сфери життя та доволі впевнено й успішно виконує не лише розважальну, але й освітню функцію. В сьогоdnішніх умовах функціонування системи традиційної освіти активно відбувається поширення онлайн-освіти та онлайн-самоосвіти³².

Задля спрощення освітнього процесу створюються різноманітні сайти, за стосунки, програми тощо. Серед переліку подібних засобів навчання найбільш використовуваними є електронні словники, перекладачі, енциклопедії, довідники тощо.

---

³¹ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

³² Там само.

Сфера здоров'язбереження також не є винятком. Чимало корисної інформації можна отримати на величезній кількості загальнодоступних сайтів, котрі містять сучасну і необхідну інформацію, яку варто ефективно використовувати задля навчання, зокрема й для формування здоров'язбережувальних компетентностей. Відкритий доступ гарантує отримання інформації та вдосконалення здоров'язбережувальної компетентності як студентів, так і викладачів.

Надзвичайно швидкий темп інформатизації життя суспільства, формування глобального інформаційного простору, використання комп'ютерних технологій є головними ознаками сучасного життя. Звідси постає важливе завдання щодо засвоєння вже з дошкільного віку основ інноваційного мислення та інформаційної культури задля досягнення успіху в дорослому житті.

Підготовка конкурентоспроможних та компетентних фахівців вимагає активізації процесу використання інформаційних технологій у вищій педагогічній освіті. Опанування нових технологій дозволяє не лише підвищити якість і ефективність роботи, але й забезпечує швидкий доступ до необхідної інформації. Важливою складовою інформатизації є автоматизація, котра забезпечує належний сервіс у пошуку інформації³³.

Задля досягнення бажаного результату педагогічного процесу у закладі дошкільної освіти сучасний вихователь повинен упродовж своєї навчально-методичної, дослідницької діяльності самостійно, враховуючи вимоги до професійної діяльності в умовах інформатизації освітнього простору та особисті якості, застосовувати інформаційно-комунікативні технології. З їх допомогою простіше аналізувати педагогічні ситуації, формулювати педагогічні завдання, знаходити оптимальні методи їх розв'язання³⁴.

Нові інформаційні технології дозволяють раціоналізувати інтелектуальну діяльність. Завдяки інноваційному розвитку прискорюються та оптимізуються соціально-педагогічні перетворення, котрі наповнюють освітні системи інформаційною контентом.

Структура психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю спрямована на формування здатності використовувати інформаційні технології, а також трансформувати й інтегрувати їх з новітніми педагогічними технологіями.

---

³³ Калічак Ю. Л., Фідик Д. Т. Специфіка використання інформаційних технологій у системі дошкільної освіти. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 6 жовтня 2023 р.): у 2 ч. Ізмаїл: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 20–21.

³⁴ Там само.

Найбільше ціниться вміння імплементувати передові технології у власну професійну діяльність. Досягнення цієї мети неможливе без таких «елементів»:

- усвідомлення позитивних і негативних сторін використання інформаційних технологій в освіті;
- розуміння значення інформатизації освіти в сучасному інформаційному суспільстві;
- ознайомлення із загальними методами інформатизації, котрі задовільняють потреби освітнього процесу, контролю й оцінювання результатів навчання тощо;
- формування уявлень про вимоги стосовно засобів інформатизації освіти;
- опанування спеціальною термінологією»³⁵.

Комп'ютерна грамотність майбутнього вихователя, довершеність інформаційної компетентності, сформована інформаційна культура, прищеплене інформаційне складають перелік основних цілей інформаційної підготовки фахівця дошкільного профілю або ж готовність до застосування інформаційних технологій навчання³⁶.

Варіативна складова Базового компоненті дошкільної освіти передбачає освітню лінію «Комп'ютерна грамотність», котра визначає «завдання, основну форму організації навчання з комп'ютерної грамотності, її зміст та тривалість, рекомендації щодо використання навчально-розвивальних та ігрових комп'ютерних програм. Також подано форми роботи з дітьми, зміст індивідуальних бесід з метою формування елементарної комп'ютерної грамотності, а також принципи створення комп'ютерно-ігрового комплексу», що забезпечує формування інформативної компетенції дошкільника та вимагає від сучасного педагога ефективно використовувати інформаційні технології у роботі з дітьми дошкільного віку³⁷.

Процес організації підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до застосування інформаційних технологій в умовах дитячого садка, на думку І. Таран, передбачає такий «алгоритм»:

1) впровадження інформаційно-комунікативних технологій сприяє формуванню позитивних мотивів, розумінні цілей діяльності

---

³⁵ Калічак Ю. Л., Фідик Д. Т. Специфіка використання інформаційних технологій у системі дошкільної освіти. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 6 жовтня 2023 р.): у 2 ч. Ізмаїл: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 20–21.

³⁶ Там само.

³⁷ Таран І. Б. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник з дисципліни «Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті». Інститут проблем виховання НАПН України. Бердянськ: Видавець Ткачук А.В., 2015. 155 с.

майбутнього вихователя та активізації пізнавальної діяльності під час навчання у вищих навчальних закладах на;

2) формування сукупності знань, володіння фактами, науковою проблематикою, набуття теоретичних засад;

3) застосування інтерактивних методів навчання та орієнтація на оволодіння майбутніми вихователями методикою застосування інформаційно-комунікативних технологій під час самостійної роботи, практичних занять та педагогічної практики;

4) використання тестових завдань для орієнтування в колі отриманих знань та підвищення об'єктивності та надійності якості навчання;

5) практичне засвоєння та орієнтація в різноманітних інформаційних програмах та удосконалення стратегій вибору застосування потрібних інформаційно-комунікативних технологій»³⁸.

3. Практичні аспекти підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

Сучасні умови глобалізації, модернізації диктують необхідність широкого застосування процесів інтеграції та трансформації в освітньому просторі сучасної системи підготовки фахівців дошкільного профілю задля підвищення їхньої конкурентоспроможності, здатності адекватно реагувати на сучасні виклики, успішно справлятися із різноманітними проблемами на шляху досягнення поставленої мети.

Вища педагогічна освіта покликана готувати професіоналів нового рівня, висококваліфікованих фахівців, котрі б опанували нові можливості, були здатні до ефективної трудової діяльності в умовах використання передових новітніх технологій.

Засвоєння випускниками університету ключових компетентностей, необхідних задля бездоганного виконання на високому рівні посадових обов'язків майбутньої професійної діяльності передбачає реалізацію таких завдань:

- забезпечення якісної підготовки фахівців-дошкільників задля успішної самореалізації в умовах сучасного ринку праці;
- спроможність до самостійного визначення власної ролі у складних умовах суспільного життя;
- вичерпне задоволення власних професійних нахилів, схильностей, інтересів³⁹.

---

³⁸ Таран І. Б. Інтерактивні технології як основа підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. *Міжнародна діяльність університетів як фактор інноваційного розвитку вищої школи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної заочної конференції* (18 вересня 2015 року). Маріуполь, 2015. С. 51–53.

³⁹ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти,

Основними критеріями професіоналізму безспідставно вважають компетентність та опанування певної системи необхідних у професії знань, умінь і навичок⁴⁰.

Компетентність, котра охоплює певну сукупність теоретичних і практичних здібностей, адекватне особистісне ставлення до них особистості педагога, а також досвід їх застосування, передбачає не лише створення освітнього простору, котрий би забезпечував активне засвоєння можливостей самостійного ефективного управління, але й усвідомлення відповідальності за ухвалення рішень, пошук і застосування оптимальних інноваційних рішень з метою здійснення виховного впливу.

Система професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти уможливує формування навчально-пізнавальної, психологічної, фізичної, комунікативної, інформативної, дослідницької компетентностей⁴¹. З цією метою, наприклад для формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок використовуються такі засоби:

- різноманітні творчі вправи та педагогічні завдання дослідницького характеру;
- ділові ігри;
- моделювання ймовірних педагогічних ситуацій; робота дітей в парах;
- обговорення різноманітних ситуацій в малих групах; метод проєктів;
- презентація методичних моделей, розробок;
- самовправляння⁴².

З цією метою студентам необхідно систематично пропонувати різноманітну кількість різнорівневих за складністю завдань та інформації професійного характеру (заняття за участю випускників та викладачів закладу вищої педагогічної освіти, відео-фрагменти проведення занять у закладах дошкільної освіти, складання розширених конспектів занять та обговорення результатів їх проведення). Внаслідок

технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2023 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 16–18.

⁴⁰ Там само.

⁴¹ Таран І. Б. Інформаційно-комунікаційна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. *Наукові записки*. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2013. Вип. 121. Сер.: Педагогічні науки, ч. II. С. 308–312.

⁴² Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2023 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 16–18.

такого підходу студенти набувають переконання у необхідності засвоєння глибоких теоретичних знань з фахових дисциплін, мають можливість підвищити рівень своєї психолого-педагогічної підготовки, що однозначно позитивно впливає на повноцінний розвиток професійної компетентності загалом.

Критеріями сформованості певного рівня педагогічних умінь і навичок студентів є їх якість, рівень вихованості, вміння самокритично оцінювати результати власної діяльності. Практична підготовка у виші є важливою частиною освітнього процесу, впродовж котрого відбувається безпосереднє засвоєння та реалізація теоретичних знань, отриманих на заняттях, в практичній діяльності. Вона здійснюється, враховуючи пріоритетні напрями і завдання роботи, зокрема в таких напрямках:

- забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти шляхом реалізації компетентнісного, діяльнісного та особистісно зорієнтованого підходів до організації педагогічного процесу;

- широке застосування сучасних освітніх й інформаційних технологій;

- створення та успішне функціонування розвивального освітнього простору;

- прагнення досягнути високої педагогічної майстерності фахівців дошкільного профілю;

- виховання різнобічно й гармонійно розвиненої особистості з уже сформованим критичним мисленням⁴³.

Професійна підготовка фахівців дошкільної галузі, котру розглядаємо крізь призму сучасних викликів суспільства та в ракурсі нового соціального замовлення, формує основні вміння вихователя, котрий здатен виконувати такі функції:

- наполегливо вивчати індивідуальні особливості дітей;

- аналізувати їхню поведінку та встановлювати на цій підставі причинно–наслідковий зв'язок у вчинках своїх вихованців;

- прогнозувати та проєктувати траєкторію розвитку особистості кожної дитини зокрема та дитячого колективу загалом;

- постійно засвоювати й упроваджувати передовий досвід прогресивних педагогів;

- опановувати нові педагогічні технології⁴⁴.

---

⁴³ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2023 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 16–18.

⁴⁴ Там само.

Нинішнє інформаційне суспільство вимагає опанування новими здібностями здійснювати миттєвий пошук необхідної інформації, спроможності ефективного використання нових технологій задля реалізації освітніх завдань. У сучасних високотехнологічних умовах життя суспільства спостерігається залучення значної кількості інформаційних комп'ютерних технологій з метою едукації студентської молоді (діагностика різних аспектів розвитку, педагогічний контроль тощо).

Більшість часу студенти проводять за комп'ютерами, планшетами, смартфонами тощо. Відтак виникла можливість використання нових реалій щодо підвищення якості освітнього процесу завдяки застосуванню інформаційних технологій, оновленню навчально-методичного контенту.

Широке залучення комп'ютерних тестів та електронних програм щодо визначення успішності студентської молоді уможливило велике розмаїття сучасних гаджетів. Нова інформаційна організація освітнього середовища закладів вищої педагогічної освіти потребує суттєвої модернізації джерел інформації, а не стереотипного використання текстового опису чи статичного малюнку, адже подібні засоби навчання далекі від реальності, позбавлені основних переваг наочності, значно сповільнюють сприйняття матеріалу та не враховують особистісної траєкторії навчання, специфічних психофізіологічних особливостей розвитку організму студента⁴⁵.

Сучасний процес підготовки студента – майбутнього фахівця дошкільного профілю в умовах інформатизації освіти вимагає систематичного підвищення кваліфікації викладачів, адже лише за умови постійного саморозвитку та самовдосконалення, активної взаємодії, систематичного моніторингу педагогічних новацій, педагог може ефективно здійснювати керівництво педагогічним процесом, стимулювання розвитку кожного студента, вияв його здібностей, залучення до творчої практичної роботи. Надзвичайно швидкий розвиток інформаційних технологій, доступність нових інструментальних засобів та технологічних рішень вимагають систематичної корекції змісту практичної підготовки майбутнього фахівця, створення нових навчальних курсів, ротації змісту практичних завдань.

---

⁴⁵ Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2023 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 16–18.

ВИСНОВКИ

Цілеспрямована інформатизація практично всіх сфер сучасного життя, масштабна глобалізація інформаційного простору, а також необхідність щоденного використання комп'ютерних технологій диктує необхідність формування у дитини дошкільного віку вкрай важливого інноваційного мислення, а також інформаційної культури, як важливої передумови інформатизації суспільного життя.

Пріоритетним завданням сучасної вищої педагогічної освіти вважаємо досягнення високого рівня якості освіти сучасних університетів упродовж процесу підготовки кваліфікованих фахівців, здатних зберегти і примножити своє здоров'я і здоров'я вихованців, а також прищепити практичні спроможності організації повноцінного здоров'язбережувального середовища у будь-якому закладі освіти.

У системі дошкільної освіти оптимальний результат педагогічного процесу можливий за умови здійснення випускником педагогічного вишу чи сучасним вихователем усього комплексу навчально-методичної, дослідницької самостійної діяльності із урахуванням актуальних вимог до професійної діяльності в умовах інформатизації освітнього простору та використання інформаційно-комунікативних технологій.

Якісна професійна підготовка вихователя неможлива без формування здоров'язбережувальних компетентностей. Їх удосконаленню сприятиме інформація у вільному доступі на численних сайтах, котру можна використовувати з метою едукації всіх, без винятків, учасників педагогічних закладів.

Зміст фахової підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку передбачає виховання у студентів спроможності використовувати інформаційні технології, а також творчо імплементувати їх можливості у новітні педагогічні технології едукації дошкільників.

Інформаційна підготовка студентів спеціальності «Дошкільна освіта», готовність до використання на практиці інформаційних технологій навчання демонструють комп'ютерну грамотність вихователя, досконало сформовану інформаційну компетентність, його високий рівень інформаційної культури.

АНОТАЦІЯ

Використання інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вихователя дітей дошкільного віку у сучасних умовах війни супроводжується надзвичайно складними обставинами.

Системне застосування у закладах вищої педагогічної освіти новітніх методів навчання, інноваційних інформаційних технологій,

нестандартних і нетрадиційних прийомів сприятиме створенню необхідних умов задля забезпечення належної професійної підготовки фахівців у галузі дошкільної освіти.

Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти впродовж навчання у виші, успішно опанувавши сучасні цифрові технології і ресурси, зможе вільно орієнтуватися в надзвичайно насиченому інформацією інформаційному просторі, професійно використовувати засвоєні інформаційні технології та електронні освітні ресурси у сфері професійної діяльності.

Підготовки справжнього фахівця і конкурентоздатного професіонала, що відповідає високим сучасним вимогам, готового до неперервного підвищення кваліфікації впродовж усього життя в галузі розвитку та вдосконалення цифрової компетентності дозволить ефективніше здійснювати йому процес едукації дошкільників.

Професійна підготовка студентів спеціальності «Дошкільна освіта» дозволяє сформуванню у них готовності до організації та проведення дистанційної роботи у ЗДО, забезпечення професійної психологічної допомоги всім учасникам освітнього процесу, плідну та результативну виховну роботу з дитиною дошкільного віку, котра пережила стресову ситуацію тощо.

Формування інформаційної культури у дитини дошкільного віку на тлі масштабної інформатизації сучасного соціуму та широке використання різноманітних комп'ютерних технологій уможливить ефективність процесу інформатизації всього суспільства.

Разом з тим надзвичайно актуальною залишається найважливіша проблема дошкільної освіти – забезпечення належних умов для формування здорової особистості дитини дошкільного віку, створення ефективного здоров'язбережувального середовища на підставі набутих здоров'язбережувальних компетентностей вихователем ЗДО засобами застосування інформаційних ресурсів задля успішного функціонування інформаційного простору.

Сучасний процес едукації неможливий без активної та ініціативної самостійної роботи студента, що має можливість скласти індивідуальний розклад, підібрати необхідний перелік засобів навчання за допомогою інформаційних технологій.

Література

1. Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Нові реалії підготовки вихователя. Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної

конференції (Полтава, 19 жовтня 2022 року). Полтава : ЦФЕНД, 2022. С. 6–8.

2. Калічак Ю. Л., Фідик Д. Т. Специфіка використання інформаційних технологій у системі дошкільної освіти. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 6 жовтня 2023 року) : у 2 частинах. Ізмаїл : ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 20–21.

3. Калічак Ю. Л., Дрогомирецька Н. Т. Роль інформаційних технологій у формуванні здоров'язбережувальних компетентностей фахівців дошкільного профілю. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. P. 375–379.

4. Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Використання сучасних інформаційних технологій у практичній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. The 7-th International scientific and practical conference “Innovative areas of solving problems of science and practice” (November 08–11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. С. 398–401.

5. Калічак Ю. Л., Фідик Д. Т. Інформаційно-комунікативна компетентність у системі підготовки вихователя. The 10th International scientific and practical conference “Analysis of modern ways of development of science and scientific discussions” (November 29–December 02, 2022) Bilbao, Spain. International Science Group. 2022. P. 400–403.

6. Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Можливості застосування здоров'язбережувальних технологій у підготовці вихователя. Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2023 р.): у 2 частинах Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 16–18.

7. Калічак Ю. Л., Чомко І. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в умовах закладу дошкільної освіти. The 3th International scientific and practical conference “Theoretical aspects of education development” (January 24–27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 347–351.

8. Кремень В. Г., Биков В. Ю. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2014. Випуск 37. С. 3–15.

9. Лебедева М. В. Що таке ІКТ-компетентність студентів педагогічного університету і як її формувати. *Інформатика та освіта*. 2004. № 3. С. 96–100.

10. Таран І. Б. Визначення рівнів сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності у студентів дошкільного фаху ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст». *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. збірник наукових праць. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: Київ. університет імені Бориса Грінченка, 2015. № 23 С. 105–113.

11. Таран І. Б. Інтерактивні технології як основа підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. *Міжнародна діяльність університетів як фактор інноваційного розвитку вищої школи*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної заочної конференції (18 вересня 2015 року). Маріуполь, 2015. С. 51–53.

12. Таран І. Б. Інформаційно-комунікаційна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. *Наукові записки*. Кіровоград : РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2013. Вип. 121. Серія: Педагогічні науки, частина II. С. 308–312.

13. Таран І. Б. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник з дисципліни «Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті». Інститут проблем виховання НАПН України. Бердянськ : Видавець Ткачук А. В., 2015. 155 с.

Information about the author:

Kalichak Yurii Lvovych,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of General Pedagogy
and Preschool Education

Ivan Franko State Pedagogical University in Drohobych
46, Lesia Ukrainka str., Drohobych, Lviv Region, 82100, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-4348-1740>